

cu deosebită satisfacție după lectura lucrării lui Gor'kij: „Ilici parcă-i viu“, atât de bine izbutise să sintetizeze scriitorul, în portretul realizat, personalitatea omului de stat, gestul, surîsul caracteristic, expresiile preferate. „Gor'kij — citim într-un studiu — îl prezintă pe Lenin ca pe un ideal al omului aparținând lumii contemporane... și în același timp repetă fără încetare un mereu același gând: este un om foarte mare și totodată un adevărat om rus“¹. În decursul vremii, chipul lui Vladimir Ilici se îmbogățește în amintirea scriitorului cu noi trăsături, fapt care a dus la realizarea, în 1930, a celei de a doua variante a lucrării menționate. Gor'kij n-a mai inclus în această variantă pasajele în care Lenin era comparat cu legendarul Danko, definind eroismul lui Ilici ca pe un eroism „lipsit cu totul de aureolă exterioară“². În același timp, reiese limpede ideea privind conținutul internaționalist al leninismului, aflat în perfectă consonanță cu cele mai progresiste tendințe ale epocii.

De asemenea, citind și recitind amintirile altor contemporani ai lui Lenin, îți dai seama cât de pregnant s-a reflectat în aceste memorii personalitatea fiecăruia dintre autori, chiar dacă ei se referă la o aceeași perioadă, la un același episod din viața lui Ilici. Ulterior, alți autori au izbutit să redea, la rîndul lor, aspecte deosebit de interesante cu privire la personalitatea multilaterală a lui Lenin, consemnând în cadrul amintirilor despre genialul contemporan propria lor experiență de viață.

Astfel, de pildă, amintirile lui G. M. Kržižanovskij, care timp de peste 30 de ani a conlucrat cu Vladimir Ilici, mai întîi în anii ilegalității, apoi contribuind activ la edificarea noii orînduiri, sînt colorate de un emoționant lirism, de un profund sentiment de dragoste și admirație pentru Lenin. Fiind în vîrstă de 83 de ani, Kržižanovskij își amintește de ziua cînd Vladimir Ilici venise pentru prima oară în cercul studențimii revoluționare din Petersburg: „... un chip plăcut, oacheș, cu oarecare iz oriental... obrajii săi rumeni și strălucirea ochilor de un căprui închis“³. Spre a nu repeta aici fragmentele cunoscute ale acestor memorii, ne vom opri doar asupra acelor care evidențiază profunzimea unor trăiri personale, legate de evocarea chipului lui Lenin. Impresionează astfel descrierea unei plimbări. Exilul în Siberia al lui Lenin se apropia de sfîrșit și, înainte de a-și lua rămas bun, Lenin și Kržižanovskij discută crearea unui organ de partid: „Era o geroasă noapte cu lună; înaintea noastră scînteia lințoliul nemărginit al zăpezilor siberiene. Vladimir Ilici îmi vorbea inspirat despre planurile sale pentru perioada de după revenirea lui în Rusia“⁴. Pămîntul acoperit de zăpadă, cufundat într-un somn profund pare să simbolizeze forțele latente ale poporului ridicat apoi la lupta împotriva țarismului și a imperialismului internațional. Acest episod produce o impresie deosebită.

Pe parcursul întregii sale povestiri, conducătorul celebrului plan GOELRO își amintește cu căldură și emoție despre chipul lui Lenin: „îmi amintesc de chipul său plăcut“, „și astăzi îmi mai răsună în urechi rîsul lui plăcut, molip-

¹ *Op. cit.*, p. 23.

² *Op. cit.*, p. 24.

³ G.M. Kržižanovskij, *Великий Ленин*, Moscova, 1968, p. 18, 213.

⁴ *Op. cit.*, p. 44.